

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ГРОМАДСЬКЕ
ПАРТНЕРСТВО
ЗА ПРОЗОРИ
МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ!

**Global
Communities**
Ukraine

БЮДЖЕТ для громадян Глибоцької громади

Це видання стало можливим завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) і не обов'язково відображає точку зору USAID чи Уряду Сполучених Штатів

Шановні жителі Глибоцької селищної територіальної громади!

У нашій країні втілюється в життя децентралізація – одна з найважливіших реформ, яку повинна здійснити Україна для покращення життя свого населення та стійкого економічного зростання. Її основна мета – забезпечити спроможність самоврядування і самостійно, за рахунок власних ресурсів, вирішувати питання місцевого значення.

Станом на 01.01.2021 року територія нашої громади включає 9 населених пунктів з адміністративним центром у смт Глибока. Членами громади стали жителі Глибоцької селищної, Михайлівської, Черепковецької, Стерченської, Опришенської та Димківської сільських рад, виконавчі комітети й депутати яких припинили свою діяльність протягом 2015-2020 років.

Молода Глибоцька громада, використовуючи всі можливості, надані державою, створює середовище соціального благополуччя для своїх жителів, розвиває сучасну інфраструктуру, залучає кошти інвесторів та грантодавців, забезпечує високий культурний і духовний розвиток населення за рахунок ефективного й дієвого управління її ресурсами. Варто зазначити, що саме громада є розпорядником усіх коштів, що надходять до бюджету. У розподіл цих грошей немає втручання ззовні, немає вказівок, як було раніше. Члени виконкому і депутати самі визначають, куди направити кошти. І це, звісно, змінює свідомість людей, вони стають більш відповідальними, бо від їхніх рішень залежить рівень життя всіх членів громади.

За роки існування нашої ТГ багато вкладено ресурсів у розвиток освітньої галузі. Це відремонтовані садочки і школи у різних населених пунктах, придбання чотирьох шкільних автобусів, оновлення матеріально-технічної бази закладів освіти. Надзвичайно багато зрушень зроблено в галузі медицини – це відкриття Центру первинної медико-санітарної допомоги Глибоцької селищної ради, покращення матеріально-технічної бази сімейних лікарів КНП «Центр ПМСД Глибоцької селищної ради», облаштування лікарських амбулаторій та закупівля транспортних засобів для їхніх потреб. У 2021 році сформовано Центр культури та дозвілля. Здійснюється реформування бібліотечних закладів у Публічно-шкільну бібліотечну систему. Формується мережа музейно-туристичних локацій. Для Глибоцького житлово-комунального господарства придбано різні види комунальної техніки. Одними з найбільших проєктів, які громада вирішила спільно з депутатами Верховної Ради України за допомогою меценатів і грантових коштів, є: завершення будівництва газопроводу в смт Глибока, початок роботи с/г кооперативів «Добрі газди» та «Молочні поляни», капітальний ремонт приміщень КНП «Центру ПМСД Глибоцької селищної ради» тощо.

Наші успіхи оцінено і на рівні області, і на рівні держави. В рейтингу кращих 20 громад Чернівецької області станом на 01.07.21 р., який проводив регіональний центр економічних досліджень та підтримки бізнесу, наша громада посіла друге місце.

Бюджет для громадян - це відкритий документ для пересічних громадян, який дає можливість ознайомитись з доходами і витратами нашого бюджету. Ми вважаємо, що бюджетна прозорість – це запорука нашої спільної відповідальності за розвиток нашої громади.

Дорогі земляки! Нехай мир і злагода панують у нашому спільному домі. Нехай не міліє джерело віри, надії і любові до рідної землі, додається енергії, наснаги. Зичу вам і вашим родинам міцного здоров'я, добробуту, впевненості у власних силах і нових звершень на благо громади.

З повагою,
селищний голова Григорій Ванзуряк

ЩО ТАКЕ БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН?

Це спрощена, позбавлена технічної мови інформація про бюджет територіальної громади (місцевий бюджет).

Бюджет для громадян допомагає кожному жителю територіальної громади зрозуміти бюджет своєї громади, побачити своє місце в бюджетному процесі, усвідомити, що бюджет територіальної громади формується з коштів платників податків, а самі кошти в бюджеті не з'являються нізвідки та не витрачаються керівництвом громади та депутатами місцевої ради на власний розсуд.

БЮДЖЕТНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

МІСЦЕВИЙ БЮДЖЕТ – фінансовий план територіальної громади, в якому визначаються джерела і прогнози показники надходжень коштів та на що саме вони витратимуться. Бюджет територіальної громади формується та витрачається відповідно до процедур, вимог, правил, визначених Бюджетним кодексом України. А це означає, що законом чітко визначено, яким чином і за рахунок чого формується місцевий бюджет, а також на що саме і як можуть витрачатися кошти місцевого бюджету. Бюджет територіальної громади затверджується щорічно місцевою радою на відповідній сесії. Також місцева рада може вносити у разі потреби зміни до бюджету територіальної громади.

БЮДЖЕТНІ КОШТИ – це належні відповідно до законодавства надходження і витрати місцевого бюджету.

ДОХОДИ БЮДЖЕТУ – це надходження до бюджету. В територіальній громаді справляються податки і збори, частина яких надходить до бюджету. Також можуть бути і неподаткові надходження, як от: кошти, отримані за рахунок оплати надання адміністративних послуг або зароблені бюджетними установами; кошти, які передаються в місцевий бюджет з Державного бюджету або інших місцевих бюджетів (див. Трансферти).

ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ – кошти, що витрачаються на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним місцевим бюджетом. Видатки можуть бути поточні та капітальні. Поточні спрямовують на виплату зарплат, оплату комунальних послуг тощо, а капітальні – на будівництво, ремонт, придбання техніки й обладнання тощо.

ТРАНСФЕРТИ – кошти, які передаються з бюджетів інших рівнів до бюджету територіальної громади. Трансферти можуть бути у вигляді дотацій чи субвенцій.

СУБВЕНЦІЇ – кошти, які передаються з бюджету іншого рівня (Державного, обласного, районного бюджету, бюджету іншої територіальної громади) до місцевого бюджету територіальної громади на певну мету. Ці кошти можна витратити лише за визначеним призначенням. Приклади субвенцій: субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію інфраструктурних проєктів та розвиток об'єктів соціально-культурної сфери, освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам, субвенція з місцевого бюджету однієї територіальної громади іншій територіальній громаді на забезпечення надання соціальних послуг певній категорії громадян.

ДОТАЦІЇ – це своєрідна доплата з державного бюджету задля збалансування бюджетів нижчих рівнів, або іншими словами, на вирівнювання доходної спроможності бюджету, який отримує такі кошти.

ЗАГАЛЬНИЙ ФОНД – кошти, які витрачаються на надання послуг населенню (освітніх, медичних тощо). Наприклад, з нього фінансують виплату заробітної плати в комунальних закладах та установах, освіту (дитячі садки, школи, позашкільні заклади), культуру (будинки культури, клуби, бібліотеки, музеї), медицину (ФАПи, амбулаторії, лікарні), соціальний захист, фізичну культуру і спорт (дитячо-юнацькі спортивні школи, заходи та змагання різного характеру).

СПЕЦІАЛЬНИЙ ФОНД – кошти, які також спрямовуються на фінансування надання різного виду послуг в територіальній громаді, але з однією суттєвою відмінністю – джерела їх надходження чітко визначені і вони мають витрачатися на конкретні цілі і за визначеними напрямками використання. До спеціального фонду, наприклад, зараховуються надходження від програм міжнародної технічної допомоги, або власні надходження бюджетних установ, що утримуються за рахунок місцевого бюджету, інші власні надходження територіальної громади.

БЮДЖЕТ РОЗВИТКУ – кошти, які витрачаються на капітальне будівництво, втілення масштабних проєктів, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства тощо. Тобто на будівництво, модернізацію та ремонт доріг, шкіл, садочків, амбулаторій, клубів.

БЮДЖЕТНИЙ ЦИКЛ

БЮДЖЕТ – це ключовий інструмент управління територіальною громадою, а також її розвитку відповідно до визначених пріоритетів та цілей. Діяльність органу місцевого самоврядування з одним бюджетом на один бюджетний період (один рік) охоплює час від формування місцевого бюджету до звітування про результати його виконання. Зазвичай ця діяльність триває довше одного календарного року (тобто довше, ніж сам бюджетний період). Така діяльність протягом визначеного часу становить бюджетний цикл, який можна поділити на 5 стадій: складання прогнозу бюджету, складання проекту бюджету, розгляд проекту бюджету та його затвердження, реалізація прийнятого бюджету і, насамкінець, звітування про результати виконання бюджету за рік. Один бюджетний цикл займає більше ніж півтора календарних роки. Завершення одного бюджетного циклу фактично накладається на початок вже наступного бюджетного циклу.

СКЛАДАННЯ ПРОГНОЗУ БЮДЖЕТУ. Прогноз бюджету розраховується на три роки – плановий (той, на який плануємо бюджет) і два наступні роки. Ці наступні роки називають прогнозними. Прогноз робиться для того, щоб розуміти, які податки та скільки їх буде збиратися в наступні три роки, а також на які цілі витратимуться гроші із зібраних податків. Прогноз оприлюднюється на сайті ради, до 1 вересня затверджується на виконкомі та передається на розгляд відповідній місцевій раді.

СКЛАДАННЯ БЮДЖЕТУ. На цій стадії загальнодержавні органи подають розрахунки міжбюджетних трансфертів. Місцеві органи влади разом з розпорядниками бюджетних коштів, наприклад, відділом освіти, розробляють та подають бюджетні запити. На основі поданих розрахунків міжбюджетних трансфертів та бюджетних запитів відбувається розробка проекту рішення про місцевий бюджет. Підготовлений попередній проект бюджету оприлюднюється на сайті ради.

РОЗГЛЯД ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ БЮДЖЕТУ. Попередній проект рішення про бюджет обговорюється та затверджується на засіданні постійної комісії місцевої ради, яка відповідає за питання бюджету. Далі проект рішення передається на розгляд виконавчого комітету. Після цього проект бюджету розглядається та затверджується на сесії місцевої ради. Рішення про затвердження бюджету приймається не пізніше ніж 25 грудня. Після прийняття, рішення і бюджет оприлюднюються на сайті ради.

ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ. Саме на цьому етапі здійснюються всі витрати та збираються всі податки. Крім цього, під час виконання бюджету може виникати необхідність внесення змін до нього. Усі зміни проходять окрему процедуру – від розгляду бюджетною комісією ради і до затвердження на сесії ради. Також законодавством встановлено обов'язок щоквартального звітування про виконання бюджету, що передбачає затвердження квартальних звітів окремими рішеннями ради по завершенню кожного кварталу.

ЗВІТУВАННЯ ПРО ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ.

По завершенню року, для якого виконувався бюджет, розпочинається підготовка звіту про виконання бюджету за рік. Звіт проходить усю процедуру розгляду та затвердження в усіх інстанціях, яка завершується розглядом та затвердженням рішення місцевою радою. Затверджений звіт оприлюднюється на сайті ради. Крім цього, бюджетне законодавство встановлює обов'язкову вимогу проведення публічного звітування про виконання бюджету. Публічне представлення звіту про виконання бюджету має відбутися не пізніше 20 березня наступного року. Місцева рада повинна широко анонсувати захід, на якому буде представлений звіт про виконання бюджету, та запрошувати громадськість відвідати його.

ЯК МОЖНА ВПЛИВАТИ НА БЮДЖЕТ СВОЄЇ ГРОМАДИ

Липень – вересень

У цей час відбувається складання прогнозу бюджету на наступні три роки.

ЯК ДОЛУЧИТИСЯ:

Подавати пропозиції до прогнозу бюджету в управління та відділи – листом, надісланим звичайною чи електронною поштою;

Подавати пропозиції безпосередньо до фінвідділу (контакти дивіться в кінці цього документу). Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до прогнозу бюджету від громадян через ЦНАП чи під час заходів, у місцях масового збору людей;

Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування прогнозом довгострокових інфраструктурних проєктів.

Травень – жовтень

У цей час відбувається складання бюджету на наступний рік.

ЯК ДОЛУЧИТИСЯ:

Подавати пропозиції до бюджету депутатам; Подавати пропозиції безпосередньо до місцевої ради. Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до бюджету від громадян; Взяти участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування бюджетом гендерних аспектів.

Листопад – 25 грудня

У цей час попередній проєкт проходить узгодження та обговорення, під час яких до бюджету можуть вноситись певні незначні зміни.

ЯК ДОЛУЧИТИСЯ:

Взяти участь у бюджетних слуханнях та висловлювати свої пропозиції до проєкту бюджету. Слухання може ініціювати рада або громадяни самостійно;

Відвідувати засідання бюджетної комісії, виконавчого комітету та сесії ради;

Допомагати фінансистам у створенні бюджету для громадян; Сприяти поширенню прийнятого рішення про бюджет, а також бюджету для громадян – розповсюджувати ці документи електронно, обговорювати їх з колегами чи знайомими.

Січень – грудень

У цей час відбуваються закупівлі, фінансується робота бюджетних установ і організацій, збираються податки. За потреби вносяться зміни до бюджету.

ЯК ДОЛУЧИТИСЯ:

Подати проєкт на конкурс бюджету участі. Брати участь у кампаніях агітації за проєкти бюджету участі та голосувати за проєкти бюджету участі; Ініціювати громадський моніторинг виконання бюджету;

Відвідувати засідання бюджетної комісії та сесій міської ради, на яких розглядаються бюджетні питання.

Січень – 20 березня

Вже по завершенню календарного року розпочинається етап звітування про виконання бюджету за рік.

ЯК ДОЛУЧИТИСЯ:

Взяти участь в обговоренні звіту про виконання бюджету під час його публічного представлення; Відвідати сесії, на яких звіт про виконання бюджету затверджується;

Ініціювати громадський аудит виконаного бюджету: як по окремих напрямках (наприклад, щодо гендерної орієнтованості чи освіти), так і всього бюджету в цілому.

НА ЧОМУ ЗАСНОВАНО БЮДЖЕТ НАШОЇ ГРОМАДИ

Будь-який бюджет не створюється у вакуумі. Основою для складання бюджету є стан соціально-економічного розвитку громади. Крім цього, бюджет є інструментом досягнення стратегічних цілей, які визначила для себе громада.

Стратегічні цілі розвитку громади та соціально-економічний стан громади і є основою, на якій формується бюджет.

Загальна
кількість:

19 330 осіб

НАША ГРОМАДА ЗАРАЗ

НАСЕЛЕННЯ ГРОМАДИ:

Працездатне
населення:

10 738 осіб

Працевлаштоване
населення:

3 952 осіб

РОЗПОДІЛ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ ЗА ГАЛУЗЯМИ:

Сільське господарство

6238 осіб

Промисловість:

304 осіб

Земля с/г призначення:

8646,8 га

Промислові підприємства громади:

- ПП "Лілак",
- ПП "Аперо",
- ПП "Труд",
- ТзОВ "Укрдревексім",
- НВП "МІМ".

Галузі діяльності підприємств:

- виробництво соків та консервованої продукції,
- виробництво борошномельно-круп'яної продукції,
- обробка деревини,
- оптова торгівля деревиною та будівельними матеріалами,
- виробництво цегли.

СТАН ДОРІГ У ГРОМАДІ:

Протяжність доріг, що потребують капітального ремонту: 46,8 км

Протяжність доріг, що потребують поточного ремонту: 135,9 км

Школи
громади:

10

Дитячі садки
громади:

3

Лікарні
громади:

1

Фельдшерсько-акушерські пункти та амбулаторії громади:

КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги» об'єднує

4 амбулаторії та **5** фельдшерських пунктів.

ЯКОЮ МИ ХОЧЕМО БАЧИТИ НАШУ ГРОМАДУ

ЯК БУЛИ ВРАХОВАНІ ПРОПОЗИЦІЇ ГРОМАДЯН, ПОДАНІ ДО ПРОЄКТУ БЮДЖЕТУ НА 2021 РІК

Перелік пропозицій, які були підтримані:

1. Капітальний ремонт тротуарів
2. Вуличне освітлення сіл Черепківка та Новий Вовчинець
3. Заміна вікон у Глибоцькій гімназії

Перелік пропозицій, які НЕ були підтримані:

Проведення поточного середнього ремонту автомобільної дороги загального користування місцевого значення Тарашани-Михайлівка-Димка. Пропозицію не було враховано, оскільки ремонт дороги не включили до плану робіт по УКБ обласного бюджету через відсутність фінансового ресурсу.

ЗВІДКИ В БЮДЖЕТІ ГРОШІ?

ДОХОДИ ГРОМАДИ, 2021 р. (тис. грн)

ТРАНСФЕРТИ

96731,2

ВЛАСНІ ДОХОДИ

76905,3

ВСЬОГО:

173 636,5

ТРАНСФЕРТИ (тис. грн)

Базова дотація	14720,2
Освітня субвенція з державного бюджету місцевому бюджету	64541,5
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій	1300
Дотація з місцевого бюджету на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я за рахунок відповідної додаткової дотації з державного бюджету	3636,3
Субвенція з місцевого бюджету на здійснення переданих видатків у сфері освіти за рахунок коштів освітньої субвенції	1778
Субвенція з місцевого бюджету на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету	162
Субвенція з місцевого бюджету на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування	7743
Інші субвенції з місцевого бюджету	635,2
Субвенція з місцевого бюджету на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету	2215
ВСЬОГО:	96731,2

ВЛАСНІ ДОХОДИ ГРОМАДИ (тис. грн)

Податкові надходження (всього)	69670,6
Податок на доходи фізичних осіб	48552,7
Податок на прибуток підприємств	21,1
Акцизний податок	4459,9
Рентна плата	441,4
Податок на майно	7556,2
Єдиний податок	8621,6
Туристичний збір	0,7
Екологічний податок	17
Неподаткові надходження (всього)	6896,9
Доходи від власності та підприємницької діяльності	89,9
Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	3692,8
Власні надходження бюджетних установ	3038,4
Інші	75,8
Доходи від операцій з капіталом (всього)	200,5
Надходження від продажу основного капіталу	0,5
Надходження від продажу землі і нематеріальних активів	200
Цільові фонди	137,3
Всього:	76905,3

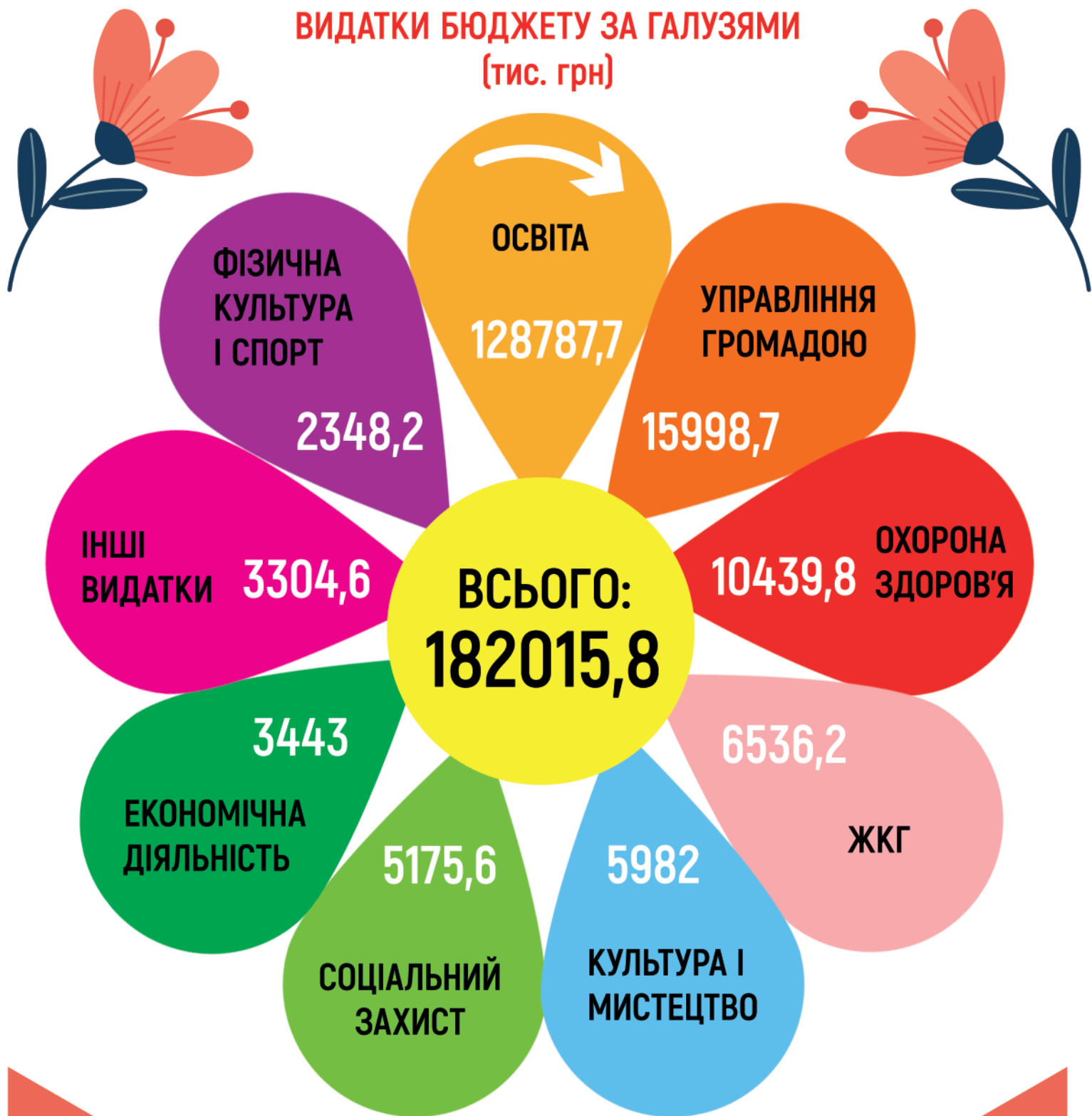
НА ЩО ВИТРАЧАЮТЬСЯ ГРОШІ З БЮДЖЕТУ?

Найбільшими статтями видатків нашого бюджету є **ОСВІТА – 70,8%, УПРАВЛІННЯ ГРОМАДОЮ – 8,8%, ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я – 5,7%**.

Серед стратегічних напрямків розвитку нашої громади є підвищення якості муніципальних послуг, серед них і якості послуг у сфері освіти та медицини. Саме тому останні роки лєвова частка не тільки поточних видатків, але й видатків бюджету розвитку була скєрована на ці сфєри.

ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ ЗА ГАЛУЗЯМИ (тис. грн)

70,8%

НАЙБІЛЬШІ ВИДАТКИ З БЮДЖЕТУ (тис. грн)

8,8%

Освіта всього:	128787,7
з них на оплату праці	113204,3
з них на оплату енергоносіїв	6137,3
з них інші видатки	9446,1

Управління громадою всього:	15998,7
з них на оплату праці	13282,1
з них на оплату енергоносіїв	728,7
з них інші видатки	1987,9

Серед стратегічних напрямків розвитку нашої громади є підвищення якості муніципальних послуг, серед них і якості послуг у сфері освіти та медицини. Саме тому останні роки лівова частка не тільки поточних видатків, але й видатків бюджету розвитку була скерована на ці сфери.

ВИДАТКИ В СФЕРІ ОСВІТИ

Загальноосвітній заклад	Кількість учнів	Видатки на заклад, тис. грн	Видатки на одного учня, тис. грн
Глибоцька гімназія	670	18200	27,2
Глибоцький ліцей	850	21923	25,8
Опришенська ЗОШ	309	9562	30,9
Стерченська ЗОШ	217	8495,8	39,2
Черепковецький ЗЗСО I-III ступенів	208	7652	36,8
Новововчинецький ОЗО	19	1747,1	92
Михайлівський НВК	56	4831,5	86,3
Червонодібровський НВК	76	5214,4	68,6
Димківський НВК	213	8642,7	40,6
Слобідський НВК	112	5217,4	46,6
Всього	2730	91485,9	33,5

БЮДЖЕТ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Розмір фінансування в 2021 р., тис. грн

Капітальний ремонт приміщень їдальні та харчоблоку Стерченської ЗОШ I-III ступенів	400
Капітальний ремонт (заміна вікон) в Глибоцькій гімназії	100
Будівництво дитячої установи на 80 місць в с.Опришени (технічний нагляд)	6,2
Придбання автовишки для обслуговування світлоточок вуличного освітлення	800
Придбання 2 гематологічних аналізаторів крові та сечового аналізатора для Центру ПМСД Глибоцької селищної ради	532
Придбання 2 комплектів комп'ютерних класів для Глибоцької гімназії та Черепковецького ЗЗСО	249,6
Капітальний ремонт корпусу №1 ДНЗ "Сонечко"	277
Капітальний ремонт спортивного майданчика Глибоцького ліцею	1300
Реконструкція стадіону з улаштуванням бігових доріжок (ПКД)	39
Капітальний ремонт (співфінансування 10% проекту) формування нового мотивуючого освітнього простору та зміна предметного оточення приміщень Глибоцького ліцею	213,5
Капітальний ремонт (співфінансування 10% проекту) формування нового мотивуючого освітнього простору та зміна предметного оточення (заміна вікон) Глибоцької гімназії	89,5
ВСЬОГО:	4006,8

Серед пріоритетів розвитку нашої громади є підвищення якості муніципальних послуг у громаді (послуг у сфері освіти та медицини), тож з цією метою відбувається будівництво дитячої установи, проводяться капітальні ремонти загальноосвітніх навчальних закладів, що дасть змогу створити умови для надання на належному рівні дошкільної та загальної середньої освіти навчальними закладами громади. Також з метою підвищення якості та ефективності надання медичних послуг населенню придбано медичне обладнання для КНП «Центр ПМСД Глибоцької селищної ТГ».

Контактна інформація:

Для подання пропозицій та зауважень
до бюджету громади або отримання
консультацій та відповідей з цього приводу:

Глибоцька селищна рада
e-mail: hlybokaotg@gmail.com

або за допомогою форми за посиланням:

Тираж 1000 примірників

